

РЕЗЮМЕ

Ребрина А. А., Ребрина А. А. Лечебная физическая культура как средство профилактики заболеваний в процессе воспитания профессионально-прикладной физической культуры.

В научной статье рассмотрены медико-биологические проблемы физических недомоганий с отклонением норм в дыхательно-легочной системе организма человека. Приведен подбор методических рекомендаций занятий лечебными физическими упражнениями. Определены факторы способствующие заболеванию органов дыхания, выявлены и описаны особенности применения и противопоказания лечебной физической культуры при таких болезнях.

Ключевые слова: заболевания органов дыхания, дыхательно-легочная система, лечебная физическая культура, профессионально-прикладная физическая культура.

SUMMARY

Rebryna A., Rebryna A. Exercise therapy as a way of prophylaxis of diseases during the education of professional-applied physical training.

The medico-biologic problems of physical incapacity with a deviation of norms in the respiratory system of the human body are discussed in this article. There is the selection of methodological recommendations practice therapeutic exercise here. The factors contribute to disease of the respiratory system, also were identified and described features of the applications and contraindications of exercise therapy during such ailments.

The features of the influence of motor activity on the mobilization of functional reserves of an organism and formation of healthy lifestyle of pupils and students are investigated. It is recognized that the level of somatic health of a person depends on his level of physical training. It is confirmed scientifically and theoretically, that effective means of preserving and improving human health should be exercises and high motion activity.

It is revealed, that as a result of the negative influence of environment and society, the factors, which completely or indirectly affect diseases of the respiratory system are discovered: restriction of mobility of the chest and lungs; conduction abnormalities of the airway; the decrease of the respiratory surface of the lungs; reducing the elasticity of the lung parenchyma; impaired gas diffusion in the lungs; disorders of the Central regulation of breathing and blood circulation in the lungs.

Found features of therapeutic physical factors in diseases of the respiratory system: the execution of the various breathing exercises; great importance on the patient has a general tonic action of physical training as well as local effects on certain organ or system of organs with the help of special techniques of individual items of physical exercise.

Key words: diseases of the respiratory system, the respiratory system, exercise therapy, professional-applied physical training.

УДК 378.14.015.62

О. М. Фенцик

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті автор обґрунтовує необхідність формування навичок інтерпретації художнього твору в єдності змісту і форми, які створюють основу літературознавчої компетентності майбутніх учителів початкової школи. Щоб навчити повноцінно сприймати художній твір молодших школярів, учителі повинні усвідомити, що всі

складові змісту й форми художнього твору висвітлюють ідейні наміри автора та виконують місію не тільки катарсису, але й естетичного впливу на реципієнта. Автор викладає літературознавчі основи формування понять про зміст та форму художнього твору, аналізує складові змісту й форми твору, особливості їх взаємодії та функціональну роль у визначенні ідейного спрямування твору.

Ключові слова: *інновації, оновлення змісту професійної підготовки, літературне читання, художнє мистецтво, літературознавча компетентність, аналіз літературного твору, складники змісту та форми твору.*

Постановка проблеми. У сучасному українському соціумі в контексті європейської інтеграції важливими й актуальними є інновації в освіті. Термін «інновація» (від латинського слова «*innovatio*») означає введення нового. Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових суспільно-історичних умов [7, 429]. Інноваційні процеси в початковій освіті зумовлюють оновлення змісту професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Актуальність дослідження полягає в тому, що в основу впровадження нової навчальної дисципліни «Літературне читання» (освітньої галузі «Мови і літератури» Державного стандарту початкової загальної освіти) покладено концептуальні ідеї формування читацької компетентності молодших школярів, ознайомлення їх із дитячою літературою як мистецтвом слова, підготовка учнів до систематичного вивчення курсу літератури в основній школі. Проте, за нашими спостереженнями, попри зміну назви дисципліни «Читання» на «Літературне читання», підхід до викладання курсу майже залишився незмінним, хоч назва навчальної дисципліни орієнтує вчителя на роботу з літературним твором як зразком мистецтва слова.

Тому сьогодні назріла потреба оновлення змісту в процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи – формування літературознавчої компетентності як однієї зі складових професійної компетентності вчителя початкових класів, до складу якої входять літературознавчі знання, сукупність умінь і навичок, які сприяють правильному сприйняттю, усвідомленню й інтерпретації художніх текстів. Літературознавчий компонент фахової підготовки забезпечить здатність майбутнього вчителя початкових класів навчити не тільки читати молодших школярів, але й сформувані початкові вміння аналізувати та повноцінно сприймати художнє мистецтво, що є основою розвитку читацької компетентності.

Аналіз актуальних досліджень. Сутнісні характеристики професійної компетентності вчителя початкових класів визначали такі провідні науковці вітчизняної професійної початкової освіти, як: В. Бондар, Н. Бібік, О. Біда, Т. Байбара, М. Вашуленко, П. Гусак, Л. Коваль, О. Комар, Н. Кічук, С. Мартиненко, О. Савченко, Г. Тарасенко, Л. Хомич, Л. Хоружа, І. Шапошникова та інші.

Поняття «літературна/літературознавча компетентність» досліджували Л. О. Базиль, Г. О. Геруля, Л. І. Іванова, О. М. Ратушняк, В. І. Шуляр.

У системі вищої освіти сутність означеної компетентності розкривається в наукових публікаціях М. І. Вітошко, О. М. Семеног, А. О. Соломонова, О. В. Сосновська та ін. Проте формування літературознавчої компетентності вчителів початкової школи залишається ще не дослідженим.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності формування навичок інтерпретації художнього явища в єдності змісту й форми, що закладає основу літературознавчої компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Методи дослідження – аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання, методи опитування (бесіда, анкетування), спостереження та аналіз робіт.

Виклад основного матеріалу. Одним із принципів, що визначають зміст курсу «Літературного читання», є літературознавчий, який передбачає ознайомлення молодших школярів із літературознавчими поняттями, зокрема складниками *змісту твору* (тема, ідея (основна думка твору) та *складниками форми* (жанр, сюжет і композиція (без уживання термінів, а в контексті початок, основна частина, кінцівка твору як основні елементи сюжету та їх взаємозв'язки; пейзаж, портрет, діалоги як найпростіші елементи композиції твору); художній образ-персонаж (в епічному творі): герой (позитивний, негативний), його вчинки, портрет, мова; персонаж (головний, другорядні персонажі) та художній образ – у ліричному; пейзаж; мова художнього твору (засоби художньої виразності) [6].

Взаємозв'язок між складниками змісту й форми в тому, що мова художнього твору є формою втілення ідейного змісту твору. Усі складники змісту та форми об'єднує в одне ціле *образ автора*. Молодших школярів потрібно вчити бачити авторську позицію, зокрема ставлення автора до зображуваних подій, до персонажів.

Безперечно, сприйняття художнього твору в різні вікові періоди має суттєві відмінності. Як свідчать дослідження сучасних науковців О. Вашуленко, Г. Коваль, В. Науменко, учням 1–2 класу важко усвідомити, що в художньому творі описується не реальна дійсність, а її сприйняття автором, тому вони не відчують його позицію, не можуть оцінити зміст і форму твору. Проте учні 3–4-их класів уже мають певний читацький досвід, тому здатні зіставити позицію автора з власною.

Спостереження за уроками літературного читання в 3–4-их класах свідчать, що аналіз твору ще й досі проводиться не з погляду діалектичної єдності змісту й форми, як одного з найважливіших законів мистецтва. Часто вчителі та студенти-практиканти ставлять запитання, що стосуються тільки змісту твору, не розглядаючи способів його втілення; дійові особи

обговорюються й оцінюються так, ніби це реальні люди, а не герої літературного твору, при цьому позиція автора, його оцінка зображуваних подій не береться до уваги. Звичайно, що такі види роботи не ведуть до роздумів над текстом, до усвідомлення ролі того чи іншого художнього засобу в структурі цілого, а значить, не забезпечують повноцінного сприйняття художніх творів і, відповідно, бажаного рівня літературного розвитку учнів.

Оскільки єдність змісту й форми є основним принципом аналізу твору, то осмислення художнього явища крізь призму діалектичної єдності передбачає розуміння всіх структурних елементів твору. Процес аналізу повинен завершуватися синтезом компонентів змісту й форми, з'ясуванням загальних закономірностей художньо-образної структури, специфіки втілення ідейного змісту, встановленням проблем, письменницької позиції, способів її мистецької матеріалізації.

Сутність аналізу художнього твору полягає в тому, щоб з'ясувати не лише той чи інший елемент його художнього тексту, а й визначити його функцію в контексті. Звичайно, у початковій школі він здійснюється як умовна емоційно-мисленнева операція над текстом. Слід зауважити, якщо вчитель зосереджує увагу школярів на якихось формальних компонентах твору, осмислює їх, висвітлює специфіку й художню функцію – це не означає механічно відривати форму від змісту.

У процесі формування навичок літературознавчої інтерпретації художнього явища в майбутніх учителів початкової школи однією з необхідних умов є аналіз твору в єдності змісту й форми, з урахуванням того, що літературний твір – це результат специфічної людської діяльності у сфері мистецтва і предмет художнього сприйняття. Для того, щоб студенти усвідомили функціональне навантаження складників змісту й форми художнього тексту, вміли реалізувати головний принцип єдності змісту й форми в процесі аналізу літературного твору, необхідно до професійної підготовки вчителів початкових класів увести вивчення спецкурсу «Основи літературного аналізу художнього твору». Адже, щоб вміло керувати процесом аналізу та вчити учнів глибоко сприймати художній твір, вчитель повинен володіти літературознавчими поняттями, які дозволять йому визначити елементи змісту й форми твору.

Частково розглянемо складники змісту й форми художнього твору, з якими слід ознайомити майбутніх учителів початкових класів.

Зміст твору – це те, що в ньому зображується, що пізнається з нього й водночас примушує читача-реципієнта замислитися над порушеними митцем питаннями. Компонентами змісту є *тема, проблема*. Прокоментуємо специфіку формування цих понять зі студентами.

Тема (від гр. – те, що покладено в основу) – це коло життєвих явищ, відображених у творі у зв'язку з певною проблемою [4, 127]. Розглядаючи тему твору, майбутні вчителі повинні самостійно віднаходити й оцінювати

ті елементи, за допомогою яких письменник естетично досягнув відповідні життєві явища: коло зображених подій і персонажів; середовище, у якому виявляється герой (родинно-побутове, інтимне, громадське тощо); віддзеркалення подій, учинків персонажів, плину їхніх переживань, настроїв, які висвітлюють внутрішню природу особистості. Усі картини, епізоди, сцени епічного твору прямо чи опосередковано пов'язані з людиною й підпорядковані розкриттю обраної письменником теми, своєрідно «закодованої» вже в назві твору.

Художнє розкриття теми літературного твору тісно пов'язане з його проблематикою. Висвітлення проблематики художнього твору ґрунтується на глибокому образному осмисленні прозаїком найпоказовіших тенденцій розвитку суспільного життя, його конфліктів, суперечностей. Хоч у початковій літературній освіті програмою не передбачено визначення проблеми художнього твору, проте майбутні вчителі мають усвідомити, що на відображеному життєвому матеріалі письменник ставить і розв'язує актуальні проблеми сучасної йому дійсності, звертає на них увагу вдумливого читача. Це допоможе їм уміло провести аналіз твору й правильно побудувати систему запитань до тексту.

Однак зміст твору не вичерпується його тематикою та проблематикою, оскільки письменник, художньо відтворюючи певні сторони дійсності, завжди виявляє власне емоційне ставлення до них. Літературний твір не лише зображує та витлумачує життя, а й виносить відповідну оцінку. Отже, третім компонентом змісту твору є його ідейні оцінки зображуваного. Ідея – це провідна думка про відображені у творі життєві події та явища. Письменник настільки тенденційно добирає події, надає їм певної часової послідовності й причинно-наслідкової зумовленості тощо, що в читачів мимоволі формується певна позиція щодо зображуваного. Отже, художній зміст – ідейно-емоційна, чуттєво-образна сфера значення й смислу, адекватно втілена в художній формі й наділена соціально-естетичною цінністю. Художня форма, у свою чергу, – це структура, організація, зовнішнє виявлення художнього змісту (в широкому смислі); у більш вузькому – неподільна сукупність художніх засобів в окремому творі. Будову твору майбутні вчителі повинні усвідомити не як сукупність усіх його ідейно-художніх складників, а як систему функціонально значимих елементів, кожен із яких виконує свою функцію в тексті. По суті, аналіз твору має на меті визначити основні образні елементи в тексті й пояснити їхню функцію, що «...дає змогу виявити властивості їх структури...» [8, 195]. Під структурою твору розуміємо «...його загальну смислову побудову, тобто умовну *розчленованість* його органічно-цілісної образної організації на окремі смислосначуєчі елементи та їх внутрішній *взаємозв'язок*, що посилює та підкреслює смислову сутність і естетичну виразність художнього твору» [4, 121]. За

літературознавчим словником-довідником «аналіз літературного твору (грецьк. analysis – розклад, розчленування) – логічна процедура, сутність якої полягає в розчленуванні цілісного літературного твору на компоненти, елементи, у розгляді кожного з них зокрема та у взаємозв'язках з метою осягнення, характеристики своєрідності цього твору» [3, 38].

Засвоєння компонентів змісту неможливе без розкриття граней художньої форми, яка впорядковує, організовує й виражає зміст. Майбутні вчителі повинні знати складники форми твору:

Композиційну форму, що включає: сюжет, позасюжетні елементи (епіграф, авторські відступи, вставні епізоди, обрамлення, повтори), групування персонажів, наявність (або відсутність) оповідача та його роль у структурі твору.

Сюжетну форму, яка розглядається в таких аспектах: а) елементи сюжету: пролог, експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, ретардація, розв'язка, епілог; б) співвідношення сюжету й фабули, їх види: за відношенням зображеного у творі до дійсності – первинний і вторинний сюжети; за хронологією відтворення подій; за ритмом проходження подій; за зв'язком із реальністю; за способами вираження сутності героя.

Образну форму (образи персонажів та обставин). Йдеться про такі види образів: реалістичні, міфологічні, фантастичні, казкові, романтичні, гротескно-сатиричні, алегоричні, символічні, образ-тип, образ-характер, образ-картина, образ-інтер'єр.

Викладову форму, яка розглядається в історико-літературному аспекті (оповідь, авторська розповідь, внутрішнє мовлення та за способами організації мови (віршова, прозова, ритмічна проза, монологічна тощо), тобто, з погляду структури та функціональної ролі форми.

Родово-жанрову форму. Йдеться про основи поділу літератури на роди й жанри: а) співвідношення об'єкта і суб'єкта; б) співвідношення матеріальної та духовної сфер життя.

Власне словесну форму: а) тропи (епітет, порівняння, метафора, метонімія, гіпербола, літота, оксюморон, перифраза та ін); б) синтаксичні фігури (еліпсис, умовчування, інверсія, анафора, епіфора, градація, паралелізм, антитеза тощо) в) звукова організація мови (повторення звуків – алітерація, асонанс, звуконаслідування) [5, 7–9].

Форма літературного твору – це ті художні засоби, за допомогою яких митець втілює зміст (тематику, проблематику, ідею) твору, а також прийоми його зовнішньої та внутрішньої організації.

Так, аналіз форми художнього твору бажано розпочинати зі з'ясування його жанру й специфіки виду. У процесі аналізу конкретних творів студенти повинні усвідомити, що внаслідок історичного розвитку епосу виникло три структурні жанрові форми: *мала* (байка, казка, легенда, притча, оповідання, новела), *середня* (епічна поема, повість) і *велика* (епопея, роман).

З прозових творів у початковій школі розглядають такі твори, як: казки, оповідання, легенди, байки, уривки з повістей, особливості яких майбутній учитель повинен добре засвоїти.

Важливим елементом художньої форми кожного літературного твору є його *композиція* – зумовлена змістом структура, розміщення та співмірність усіх його компонентів, послідовність розвитку подій і розташування персонажів. Композицією (від лат. *composito* – складання, поєднання) називається форма побудови художнього твору, яка знаходить свій вияв у смислосначному співвідношенні окремо взятих частин [4, 238].

На конкретному літературному матеріалі слід ознайомити студентів зі специфікою композиційної організації епічного твору – поєднання чисто епічних описів (зображення дій і вчинків персонажів, описи зовнішності героїв, картин природи, авторські характеристики та ін.) з драматичними (діалоги, монологи, полілоги). У процесі уважного читання вони з'ясовують, чому та в який спосіб письменник пов'язує епічні й драматичні елементи у структурі твору. Читання й коментування повинні бути уважними, із проникненням у сутність не лише окремих епізодів, а й навіть абзаців чи окремих фраз. Лише за такої умови можна усвідомити майстерність автора, яка помітна в упорядкуванні художнього матеріалу, багатого в мовному аспекті.

Одним із найважливіших елементів побудови літературного твору є *сюжет*. Це той компонент структури твору, який традиційно витлумачується як перебіг і тяглість дії, ланцюг подій, пов'язаних із долями персонажів, розкриттям їхніх характерів, розв'язанням конфліктів. Сюжет об'єднує всі складники художньої форми, виступаючи тим наріжним каменем, на якому тримається весь твір.

Епічна проза, що вивчається на заняттях дитячої літератури чи шкільному курсі української літератури в педагогічному коледжі, дає чимало матеріалу для систематизації й узагальнення знань про сутність сюжету та його компонентів (пролог, експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, ретардація, розв'язка, епілог (постпозиція) тощо. У процесі з'ясування сюжетно-композиційних особливостей твору слід усвідомити поняття *конфлікту* (від лат. – сутичка, зіткнення). Конфлікт – це окреслене темою протиставлення характерів, ідей, настроїв, що потребує свого розв'язання й мотивує розвиток подій у творі.

У з'ясуванні категорії «художній образ» як форми літературного твору важливо, щоб студенти усвідомили, що образ є водночас і художнім узагальненням, і конкретним відтворенням дійсності. У процесі дослідження образів-персонажів, слід акцентувати не лише їхню ідейно-художню сутність, а й осмислювати прийоми їхнього творення (відображення дій і вчинків героя, його портретна, мовна, психологічна, опосередкована характеристики й самохарактеристика, авторські оцінки та

ін.). Також необхідно звернути увагу на прийоми віддзеркалення в літературному творі внутрішнього стану персонажа.

У структурі епічної композиції одним із важливих компонентів є *групування персонажів* (відповідно до програми, молодші школярі визначають головний і другорядні персонажі), які подаються то на першому плані, інші – на другому, ще інші – в епізодах. Проте поряд із поняттям «персонаж» вживається «образ-характер» (образ людини, всебічно представлений письменником; образ-тип (персонаж, що концентрує в собі найсуттєвіші людські риси, світоглядні позиції певної соціальної групи або нації, залишаючись при цьому яскраво самобутнім, індивідуальним). Важливо, щоб майбутні педагоги вміли аналізувати всю систему образів художнього твору.

Ще в молодших класах школярі вчаться спостерігати за описами природи, систематизуються й узагальнюються знання учнів про пейзаж – образ природного оточення персонажів у художніх творах. Тому майбутні педагоги у процесі дослідження художнього тексту (евристичного спостереження та лінгвістичного експерименту) повинні переконатися, що описи природи значною мірою допомагають визначити ідейне спрямування твору, а інтер'єр є одним із засобів створення образу людини, окреслює місце зображуваних подій, вказує на соціальний стан і смаки героя тощо.

Важливими для розуміння художнього твору є й способи викладу художнього матеріалу в епічному творі. Одним із них є *оповідь* – відображення подій і вчинків персонажів посередництвом об'єктивного викладу їх від першої особи. На конкретному епічному матеріалі необхідно з'ясувати й специфіку *розповіді* – відтворення подій, поведінки, вчинків і настроїв дійових осіб через об'єктивний виклад їх від третьої особи. Пояснити, що в такому випадку автор перебуває ніби осторонь від зображуваного, що дає змогу детальніше зобразити певні моменти з долі героя в життєвих ситуаціях.

Аналіз форми художнього твору неможливий без розгляду його *мови*. У процесі спостереження над епічним текстом варто звернути увагу студентів на відмінності між *авторською мовою* (текст, у якому письменник безпосередньо характеризує зображувані події, вчинки і поведінку персонажів) та *мовою дійових осіб* (передача висловлювань героїв), на невласне пряму мову. Розглянути лексико-синонімічне розмаїття мови твору, з'ясувати роль різних тропів у створенні художньої картини, у «забезпеченні» образності, роль засобів художнього синтаксису в емоційній тональності викладу тексту.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Підсумовуючи, можна зробити висновок, що здатність учителя представляти художній твір як витвір мистецтва закладається у вищій школі. Студент, який добре вивчив методику та технологію літературного читання, проте не

володіє загальними основами теорії літератури, не здатний у майбутньому творчо організувати процес навчальної діяльності на уроці літературного читання, оскільки не зуміє якісно провести аналіз художнього твору. Щоб навчити повноцінно сприймати художній твір молодших школярів, майбутні вчителі повинні усвідомити, що всі складові змісту й форми художнього твору «співдіють» на висвітлення ідейних намірів автора й виконують місію не лише катарсису, а й естетичного впливу на реципієнта.

Уведення спецкурсу «Основи літературного аналізу художнього твору» в структуру професійної підготовки вчителя початкової школи дозволить сформулювати літературознавчі засади понять про складники художнього тексту, їх функціональну роль у визначенні ідейного задуму автора. Літературознавчий компонент фахової підготовки закладе основу літературознавчої компетентності майбутніх вчителів і забезпечить здатність навчити не тільки читати молодших школярів, але й повноцінно сприймати мистецтво слова.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в розгляді інноваційних технологій роботи над текстом, які спрямовані на осмислене й естетичне сприйняття художнього твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базиль Л. Літературознавча діяльність учителя у системі шкільної літературної освіти / Л. Базиль // Українська мова і література в школі. – 2013. – № 5. – С. 20–25.
2. Вашуленко О. В. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. В. Вашуленко // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 13–17.
3. Гром'як Р. Т. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К. : ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
4. Галич О. Теорія літератури : підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв ; за наук. ред. О. Галича. – 2-ге вид. – К. : Либідь, 2005. – 488 с.
5. Марко В. П. Основи аналізу літературного твору : навч.-метод. посіб. для студ. і вчителів / В. П. Марко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003. – 32 с.
6. Програма. Літературне читання 1–4 класи загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою [Електроний ресурс]. – Режим доступу : [/http://mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/149-zagalna-serednya-osvita/5770-navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv](http://mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/149-zagalna-serednya-osvita/5770-navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv)
7. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / Т. І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.
8. Храпченко М. Б. Художественное творчество, действительность, человек / М. Б. Храпченко. – М. : Сов. писатель, 1976. – 367 с.

РЕЗЮМЕ

Фенцик О. Н. Формирование литературоведческой компетентности будущего учителя начальной школы: пути реализации.

В статье автор обосновывает необходимость формировать навыки интерпретации художественного произведения в единстве содержания и формы, которые создадут основу литературоведческой компетентности будущих учителей начальных классов. Чтобы научить полноценно воспринимать художественное произведение младших школьников, будущие учителя должны осознать, что все составляю-

щие содержания и формы художественного произведения освещают идейные намерения автора и выполняют миссию не только катарсиса, но и эстетического воздействия на реципиента. Автор излагает литературоведческие основы формирования понятий о содержании и форме художественного произведения, анализирует составляющие содержания и формы произведения, особенности их взаимодействия.

Ключевые слова: *инновации, обновление содержания профессиональной подготовки, литературное чтение, изобразительное искусство, литературоведческая компетентность, анализ литературного произведения, составляющие содержания и формы произведения.*

SUMMARY

Fentsyk O. M. Future teachers of primary education literary competence formation: ways of realization.

The author justifies the necessity to form skills of literary work interpretation in the unity of its content and form, which establishes the foundation of literary competence of the future primary school teachers.

Using in the process of studies such research methods as analysis and synthesis, induction and deduction, modeling, survey (interview, questionnaire), observation and analysis of work, author describes the current state of teaching the course «literary reading», notes that the teacher's ability to present literary works as an art is laid in higher school.

A student who had studied technique and technology of literary reading, but does not have a common basis of literary theory, cannot in the future creatively organize the learning activities in the classroom, as he will not be able to analyze the quality of the literary work.

To train younger pupils to accept literary work fully, the future teachers must realize that all the components of the content and form of the literary work «cooperate» to highlight author's ideological intent and do mission not only as catharsis, but also as the aesthetic impact on the recipient.

Insertion of the course «Fundamentals of literary work analysis» in the structure of the primary school teachers training will form principles of literary concepts of literary text elements, their functional role in determining author's idea.

One of the principles that define the content of the course «Literary reading» is literature-study that envisions familiarizing younger students with literary concepts, in particular components of the content of the literary work (theme, idea (the main idea of the work) and the components of the form.

Literary component of professional training establishes the foundation of literary competence of future teachers and provides the ability not only to teach primary school children to read, but also to fully perceive literary works.

The author finds the perspective for further research in the innovative technologies of the text examination which are aimed at meaningful and aesthetic perception of art.

Key words: *innovation, professional training content update, literary reading, art, literary competence, the analysis of literary works, content and form components of literary work.*